

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 18. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni številni račun št. 11.400

„JUTRA“

Priprave za vojno na Daljnem vzhodu

NEIZOGIBEN KONFLIKT MED RUSIJO IN JAPONSKO.

V kaosu evropskih političnih dogodkov skoraj nimamo časa zasledovati onega, kar se polagoma, a neizbežno pripravlja v vzhodni Aziji, na Daljnem vzhodu. Tam dozoreva velik oborožen spopad med Rusi in Japonci, ki naj dokončno odloči, če bodo kdaj Japonci neomejeni gospodarji tega dela sveta, ali bodo morali svoj vpliv deliti z Rusi in Kitajci. Nevarnost vojne med Rusijo in Japonsko je obstojala že lani in letos, o priliki japonsko-kitajskih bojov za Mandžurijo. Takrat se to še ni zgodilo, in morda samo zaradi tega ne, ker Rusija še ni bila dovolj pripravljena. Pustila je zato mirno, da so Japonci zasedli Mandžurijo, skozi katero teče ruska železnica iz Sibirije v Vladivostok, glavno rusko pristanišče ob Tihem oceanu. Prav zaradi te železnice ali vsaj tako, da bo povod čeprav ne vzrok, se lahko razbesni bojni vihar. Japonci so hoteli železnico kupiti za Mandžurijo, toda ponujali so Rusom tako nizko odkupnino, da je ti ni so mogli sprejeti. Sicer je pa prav gotovo tudi ne bi prodali, tudi če bi jim Japonci ali Mandžurci ponujali več kakor je vredna.

Da je rusko-japonska vojna neizogibna, nam dokazujejo zelo številni znaki; treba je le pazno zasledovati vse, kar se dogaja na obeh straneh. Rusi so se vojne z Japonci bali najbolj zaradi Evrope. Prav zaradi tega so naenkrat stopili ne navadno miroljubno v areno evropske mednarodne politike in sklenili celo vrsto prijateljskih in nenapadnih paktov, tako z baltskimi državami, Poljsko, Češko-Slovaško, Romunijo, Jugoslavijo, Francijo ter v Aziji s Turčijo, Perzijo in Afganistanom. Zlasti globoko so se pobratili s Poljsko, boječ, se Nemčije. Vse to se ni zgodilo iz želje po prijateljstvu z demokracijo in fašistično Evropo, marveč zato, da bodo s te strani zavarovani in bodo vrgli lahko vse svoje bojne sile v Azijo, na Daljni vzhod, proti Japoncem.

Istčasno so pričeli Rusi mrzlično naglo graditi drugi in ponekod celo tretji tir na transsibirski železnici, ki veže Moskvo z Vladivostokom. Že doslej so zgradili drugi tir na ogromnih razdaljah, razširili skoraj že vse kolodvore. Na nekaterih so postavili ogromne ranžirne

naprave. Obenem grade preko Sibirije na Daljni vzhod široko avtomobilsko cesto, ki bo najdaljša na svetu. V ogromnih tvornicah, ki skoraj že dosegajo Fordove, pa grade avtomobile vseh velikosti. Tako si hočejo zagotoviti zadostna prometna sredstva, kajti prav zaradi pomanjkanja teh je bila carska Rusija leta 1905. v vzhodni Aziji tepena. Rusi pa ne grade samo prometnih sredstev, marveč tudi ogromne utrdbe v Vladivostoku in vzdolž vse tihomorske obale in mandžurske meje. Vladivostok sam je spremljen v eno najsilnejših trdnjav na svetu. Na bodočem bojišču imajo Rusi že sedaj 10 divizij vojakov, preko 1000 letal in preko 300 tankov. Mimo tega so spravili te dni v Vladivostok podmornice, minonosce in torpedovke. Vse je pripravljeno, da se vsak trenutek lahko polože v morje mine in se tako onemogoči vsak prihod sovražnih ladij do Vladivostoka in drugih ruskih tihomorskih pristanišč. Na vletoku Amurju čakajo brzi bojni monitorji, pa tudi ruska polovica otoka Sahalina se mrzlično utrjuje. Vse vodi vrhovni poveljnik Daljnega vzhoda general Büchner, eden najsposobnejših častnikov sovjetske Rusije.

Pripravljajo se pa tudi Japonci, posebno v Mandžuriji, kjer grade v vsej naglici vojaška oporišča, utrdbe itd. ter koncentrirajo vedno več vojakov. Zanašajo se na to, da Rusija notranje ni dovelj močna, da bi jih premagala, in da je njeno središče, ki je v Evropi, že prometno preveč oddaljeno od Tihga oceana in Mandžurije. Toda motijo se. Rusi imajo vojno industrijo tudi že ob Bajkalskem jezeru in v vzhodni Sibiriji. Mimo tega računajo Rusi z uporabo madžurskih Kitajcev in sploh s pomočjo Kitajske, ki bi jo Rusi oborožili in spravili pod svoje vodstvo. Če bi Japonska podlegla, bi ne izgubila samo Mandžurije, ampak tudi Korejo in južni del otoka Sahalina. To pomeni, da bi bila popolnoma vržena z azijske celine in oslabiljena za desetletja. Če pa bi bila poražena Rusija, bi izgubila izhod na Tih ocean, ves Daljni vzhod in vzhodno Sibirijo. Njena pozicija v Aziji bi bila močno oslabiljena. Konflikt je tako neizogiben, gre le še za čas, kdaj bo izbruhnil.

Brez Nemčije ni razorožitvene konvencije

UGOTOVITVE ANGLEŠKE »BELE KNJIGE«. FRANCOZI ZAHTEVAJO RAZGOVORE Z NEMČIJO LE V ŽENEVI. ANGLEŽI ZAPUSTE KONFERECO, ČE BI SE NADALJEVALA BREZ NEMČIJE. FRANCIJA ZA NADLJEVANJE.

ŽENEVA, 23. oktobra. Tukajšnji politični krogi so govorili včeraj o političnem položaju, ki je nastal po izstopu Nemčije iz Društva narodov. Pričakuje se uvedba neposrednih pogajanj med velesilami, ker se kar sama velja potreba medsebojnega razčiščenja pojmov glede nemškega stališča, ki se smatra za prenatrjeno in za izzivanje. Smatra se pa, da Francija ne želi takih neposrednih pogajanj, ker hoče ostati zvesta duhu pakta Društva narodov, na katerem pač sloni vsa nje na zunanja politika. Francija se noče niti za korak oddaljiti od svojih kontinentalnih zaveznikov in nekaterih majhnih držav na vzhodu Evrope. Njihova varnost je tudi njena varnost, kakršno je vedno zagovarjala v Ženevi. Glede zadnje »Bele knjige« angleške vlade je mnenja, da je podana z njo dovolj jasna slika o položaju na zadnjem zasedanju predsedstva razorožitvene konference 14. oktobra in 3. besedilo brzojav, ki sta jih izmenjala med seboj nemški zunanji minister von Neurath in predsednik razorožitvene konference Henderson 14. in 16. t. m. Obenem se v knjigi naglašja, da so bili govori sira Johna Simona proti vsaki ponovni oborožitvi Nemčije odobreni od vseh delegatov na seji in da je bil ameriški delegat Norman Davis popolnoma poučen o nemški tezi. Iz vsega tega je razvidno, da je bil izstop Nemčije iz Društva narodov docela neutemeljen. Diplomatski razgovori med Parizom in Rimom so v teku, ni pa bil dosežen še noben pozitiven rezultat v razorožitvenem vprašanju. Obe vladi skušata najti uspešen izhod iz sedanje situacije. Baje ta pot ne bo pretežka. Angleški list »Manchester Guardian« zopet vneta zagovarja rešitev položaja na podlagi

pakta štirih velesil.

PARIZ, 23. oktobra. Rezultat celotredenskih razgovorov med Anglijo, Ameriko in Francijo, da se more izstop Nemčije iz Društva narodov in iz razorožitvene konference razpravljati le v skladu z načeli Društva narodov, ki jih nikakor ne more spreminiti pakt štirih velesil. Verjetno je, da se bo mnenju omenjenih treh velesil pridružila tudi Italija. V bodoče bo mogla Nemčija nadaljevati pogajanja z drugimi velesilami glede rešitve razorožitvenega vprašanja le kot članica Društva narodov in nikakor drugače.

LONDON, 23. oktobra. Danes popoldne se bo sestala k seji angleška vlada, ki hoče ob tej priliki zavzeti svoje definitivno in odločilno stališče glede vprašanja nadaljevanja razorožitvenih pogajanj. Za to se je med politiki velikansko zanimanje. Dobro poučeni izjavljajo, da bo angleška vlada vztrajala pri svojem stališču, da bi bilo vsako nadaljevanje pogajanj brez Nemčije iluzorno in bo tako primorana pri vsakem poskusu uveljaviti kako drugačno stališče drugih držav, odpraviti svoje sodelovanje. Angleška vlada zagovarja diplomatske razgovore, ki naj bi po 12. novembru pokazali, kakšna rešitev bi bila najboljša in sploh mogoča. Prav v nobenem primeru pa se razorožitvena pogajanja ne bodo mogla nadaljevati pred Novim letom.

PARIZ, 23. oktobra. Angleški poslanik lord Tyrell je podrobno obvestil francoskega zunanjega ministra Paula-Boncourja o stališču angleške vlade glede nadaljevanja razorožitvenih pogajanj. Paul-Boncour zastopa popolnoma nasprotno stališče in se odločno zavzema za nadaljevanje razorožitvenih pogajanj tudi brez Nemčije, ki je po njegovem mnenju itak še dve leti podrelena določbam pakta Društva narodov in drugih pogodb.

Pred priznanjem Rusije po Ameriki

MOSKVA, 23. oktobra. Potrjuje se vest, da bo Litvinov že te dni odpotoval v Ankaru. Ne izključuje se možnost, da se iz Ankare sploh ne bo vrnil v Moskvo, temveč bo kar takoj nadaljeval svoje uradno potovanje v Ameriko. V primeru pa, da bi se vendarle še vrnil iz Ankare v Moskvo, je že definitivno določeno, da bi potem odpotoval v Washington najpozneje v začetku novembra. Tukajšnji dobro poučeni krogi zatrjujejo, da bo imenovan za prvega sovjetskega poslanika v Washingtonu dosedanj sovjetski ljudski komisar za težko industrijo. Kot kandidata za ameriškega poslanika v Moskvi se omenjata sedanji poslanik v Estonski John Mac Murray in profesor Ernest Morris, prav resno pa se omenja tudi veliki prijatelj Rusije senator Borah.

Gömbös in Kanya v Ankari

ANKARA, 23. oktobra. Anatolska tiskovna agencija poroča: Predsednik turške republike Gazi Mustafa Kemal paša je sprejel v soboto popoldne madžarskega

ga ministrskega predsednika Gömbösa in madžarskega zunanjega ministra Kanyo, s katerim se je nato razgovarjal polni dve uri. Mustafa Kemal paša je sprejel nato tudi predstavnike madžarskega tiska. Na čast madžarskima ministroma je priredil v soboto zvečer slavnostno večerjo ankarski madžarski poslanik Tahy.

GRŠKO-ROMUNSKI PRIJATELJSKI PAKT.

PARIZ, 23. oktobra. Atenski dopisnik »Sunday Referece« poroča, da je romunski zunanji minister Titulescu, ki se je mudil včeraj v Atenah, odpotoval v Beograd, kjer bo nadaljeval nedavno začete razgovore. Njegov obisk v Atenah je rodil zelo ugodne rezultate in napovedujejo dobro informirani krogi že v najbližji bodočnosti podpis grško-romunskega prijateljskega pakta.

REKONSTRUKCIJA V ROMUNIJ.

BUKAREŠTA, 23. oktobra. Kakor se zatrjuje, se pripravlja rekonstrukcija vlade. Ministrski predsednik Vajda Voevod namerava sprejeti v vlado dva ali tri vodilne politike vladne stranke, da bi tako okrepil svoj položaj.

Ogromna stavka ameriških kmetovalcev

DOSLEJ STAVKA ŽE DVA MILIJONA KMETOVALCEV. PRISTAŠI INFLACIJE ZOPET NA DELU.

NEWYORK, 23. oktobra. Nad 2 milijona ameriških farmerjev je stopilo v soboto v stavko z namenom, da opozore poklicane oblasti na obupen položaj kmetovalcev. Farmerji so sklenili, da ne bodo odplačevali in vračali nobenih hipotek, kakor tudi ne obresti. Branijo se tudi prodajati svoje pridelke pod priznanimi produkcijskimi stroški in zahtevajo, da vlada izda potrebne ukrepe za zaščito kmetijstva; med drugim naj bi se določila cena za bušel pšenice na 1 dolar. Pristaši inflacije izrabljajo stavko farmerjev v svojo korist in izjavljajo, da je mogoče dvigniti cene poljedelskih pridelkov le z zvišanjem obtoka bankovcev, obenem pa bi se izdatno odplačevali tudi kmečki dolgov. Vlada se trudi z vsemi sredstvi in vso vnemo, da bi pomirila farmerje. Predsednik Roosevelt je objavil v govoru, ki ga je imel v radiu, smernice gospodarske politike ameriške vlade, ki misli prestopiti na to, kako bi pomagala kmetom in napoveduje že skorajšnjo izdatno pomožno akcijo.

ŽELEZNIŠKA NESREČA V ROMUNIJ.

BUKAREŠTA, 23. oktobra. Na progi Sinaja—Ploesti sta trčila včeraj neki tovorni in neki osebni vlak, kar je povzročilo veliko katastrofo. Obe lokomotive sta zgrmeli v prepad, njima pa je sledilo tudi več polnih petrolejskih vagonov-cistern, ki so se razbili in se je petrolej vnel. Pri nesreči je bilo 5 oseb ubitih, 8 pa nevarno ranjenih. Proga je na kraju nesreče na večjem odseku razdejana.

"SODNA SEJA FRANCOSKEGA PARLAMENTA.

PARIZ, 23. oktobra. Včeraj popoldne se je pričela v bourbonski palači seja francoske zbornice, ki je bila že takoj v začetku zelo burna. Kakor izgleda, se vladna večina ež krha in dela desničarska opozicija vladi velike težave, čeprav tudi sama spoznava, da je na vsak način potrebna sanacija francoskih državnih financ. Seja se danes nadaljuje.

Dnevne vesti

Novo izvoljeni župani prevzemajo občine, stari se poslavljajo. V smislu določb občinskega zakona prevzemajo občinske posle novo izvoljeni župani in odborniki, 10 dni potem ko so bili izvoljeni. Ker so bile volitve 15. oktobra, morajo torej nove občinske uprave prevzeti posle v sredo 25. tm. Sejo novoizvoljene občinske uprave mora sklicati stari župan in izročiti vse posle novoizvoljenemu županu in občinski upravi. Tudi se morajo na tej seji novoizvoljeni člani občinske uprave zapriseči.

Jevtič častni predsednik tiskovne male antante. Predstavniki tiskovne male antante so izročili preteklo soboto popoldne našemu zunanjemu ministru B. Jevtiču diplomu častnega predsednika tiskovne male antante. Pri tej priliki je pozdravil ministra predsednik češkoslovaškega narodnega odbora Tibor Melc in med drugim poudaril, da je minister Jevtič že iz prvih početkov pravilno razumeval pomen tiska male antante in je vselej kazal interese za splošen mir in napredek.

Visoko odlikovanje romunskega državnikarja. Preteklo soboto zvečer je v svečani dvorani atenske univerze v prisotnosti vseh članov grške vlade ter drugih odličnikov in znanstvenikov rektor Šeferiadis izročil romunskemu zunanjemu ministru Titulescu diplomu častnega doktorja atenske univerze. Odlikovancu so bile prirejane navdušene ovacije. V svojem zahvalnem govoru je Titulescu izjavil, da bo v bodoče nadaljeval svoje delo po dosedanjih poti in je pri tem poveljeval zgodovino Grkov, ki so bili vzgled miru.

Koncert pariškega tria. Pod okriljem tukajšnje Ljudske univerze je bil preteklo soboto zvečer koncert pariškega tria. Koncerta se je udeležilo lepo število ljubiteljev umetne glasbe in je nudil vsem izreden umetniški užitek. Navzoči so bili tudi zastopniki oblasti in predstavniki raznih mariborskih društev.

Zborovanje izvoznikov. Včeraj so zborovali v Beogradu naši izvozniki. Zborovanja, ki ga je sklicala Zveza izvoznikov, se je udeležilo večje število delegatov iz vse države. Razpravljali so predvsem o predlogih kako zboljšati gospodarsko stanje našega izvoznikstva. Izvozniki zahtevajo naj se z vsemi državami, ki pridejo v poštev za izvoz našega blaga, sklenejo trgovinske pogodbe.

Zahvala mladim ljubim. Gospod Albert Gusek, trgovec v Mariboru, Aleksandrova c. 39., preskrbuje v okviru šolske mlečne kuhinje 6 najrevnejših učencev naše šole vsak dan s čašico toplega mleka in žemljico, in to za vso dobo obratovanja šolske kuhinje v tem šolskem letu. Za to plemenito darilo mu izreka podpisano šolsko upraviteljstvo inemu obdarovanev iskreno zahvalo! Upraviteljstvo I. deške osnovne šole v Mariboru.

Lastniki vozil, dvignite evidenčne tablice! Kolesarji in lastniki fjakerskih voz se opozarjajo, da dvignejo evidenčne tablice pri predstojništvu mestne policije v sobi št. 18. Tisti, ki do 1. novembra ne bi dvignili tablic, bodo kaznovani v smislu zadnjih določb.

Posestno gibanje. Posestnik Karl Vele je prodal tekstilni tvrdki »Jugotekstil« hišo na Meljski cesti št. 75 za 300.000 Din.

Zveza Maistrovih borcev obvešča vsa društva, ki so povabljena na sestanek 26. t. m., da bo ob 20. uri.

Čim več odraslih statistikov, samo moških, išče Narodno gledališče v Mariboru za vprizoritev češke drame R. U. R. Prva vaja bo drevi ob pol 20. uri na odru.

Kongres lekarnarjev. Redni občni zbor lekarnarske zbornice bo v Ljubljani 30. t. m. Z občnim zborom je združen kongres, ki bo zelo važen, ker bodo lekarnarji na njem med drugim razmotrivali tudi o osnutku novega študijskega reda za farmacevte. Po kongresu si bodo ogledali krasote Slovenije.

Gostilničarski kongres. Ker se je prijavilo premalo udeležencev, ne bo vozil na kongres v Beograd poseben vlak. Udeleženci imajo polovično vožnjo z legitimacijami, ki jih dobe pri svojih združenjih.

Šahovska tekma v kavarni Jadran. Včeraj se je igralo prvo kolo, ki se je v 1. skupini končalo sledeče: Bien je dobil proti Kramerju, Lobkov proti Lukešu, Šavli prot Jordanu, Konič proti Favaju, Ostaneček proti Romešu, dočim se bo partija Kukovec-Kuster najbrž končala remis. Ena partija se bo šele igrala. — V drugi skupini je Kotnik zmagal proti Bizjaku, Lorber proti Hvalecu, Gobec ml. proti Gujzniku, Gobec star. proti Vrenku, dočim je Fišer remiziral proti Cizlju. Zastopana so vsa društva v Mariboru, ki gojijo šah, zlasti Marib. šah. klub, Napredek, Železničar in dr. Prihodnjo nedeljo 29. tm. se bo igralo drugo kolo. Borba bo, kakor kaže, zelo ostra, kajti darila so zelo lepa in vredna trdega boja.

Ljudska univerza v Mariboru. Danes v ponedeljek predava priljubljeni predavatelj g. prof. Janko Mlakar iz Ljubljane o svojem pohodu na visoki Klekl. Skioptične slike! Za petek 27. oktobra nam je uspelo pridobiti za enkratno predavanje učenjaka na področju raziskovanja prastarih človeških plemen g. patra Schebesta iz Prage, ki bo govoril na podlagi filma o svojem dolgoletnem bivanju med afriškimi pigmeji in bantuškimi črnci. Za središolsko mladino bo posebno predavanje istega ob 16. uri. Predavanje arheologa R. Pariza o pariških javnih spomenikih soboto 28. oktobra.

Poštni almanah. Pripravlja se koledar »Poštni almanah«, ki bo vseboval poleg običajnega koledarskega dela še vrsto poučnih člankov o pošti, telegrafu, telefonu in radiu. Članki ne bodo pustili strokovni sestavki v uradnem slogu, temveč poljudno pisana praktična navodila za uspešno uporabljanje pošte, telegrafa, telefona in radija, tako da bo našel v almanahu vsakdo same zanimive, poučne in koristne stvari. Almanah bo pestro ilustriran in izide v nakladi 5000 izvodov, zaradi česar pride tudi oglašni del do polne veljave. Knjiga izide v decembru t. l. in opozarjamo nanjo že danes vse, ki imajo opravka s pošto. — Uprava »Poštnega almanaha« v Ljubljani, Sv. Jakoba trg 2.

25 družin bo hkrati deložirani. Tovarnar Ehrlich bo povečal svojo tekstilno tovarno in je radi tega odpovedal stanovanje 25 družinam, ki stanujejo v zasilnih stanovanjih v Jezdarski ulici, ki jih je uredila mestna občina mariborska in nato objekte prodala tovarnarju Ehrlichu. Splošno je znano, da Mariboru primanjkuje cenilni delavskih stanovanj. Kje bodo sedaj ti deložiranci iskali zavetišča? Res je mestna občina zgradila 32 zasilnih stanovanj, toda za te je že nad 150 prošnikov. Kje bo ubogih 25 delavskih družin dobilo sedaj na zimo streho, je pereče socialno vprašanje, ki ga bo treba rešiti!

11 milijonov dinarjev škode. Kmetijski oddelek banske uprave je precenil vso škodo, ki so jo povzročile povodnje v raznih krajih naše banovine na 11 milijonov dinarjev. Tako velikanske povodnji, ki bi zadela toliko krajev, kronika že dolgo let ne pomni. Pri zadnjih povodnjah je bilo pod vodo 9.089 ha travnikov in polja. Prizadetih je bilo 17 okrajev in 2 mesti, Ljubljana in Celje. Število oškodovancev po vseh okrajih je okrog 25.000. Če pristojemo družinske člane po povodnji prizadetih posestnikov, tedaj trpi okrog 100.000 ljudi.

V Črni gori je zapadel sneg. V Črni gori in v Sandžaku je zadnje dni silno padla temperatura. Zapadel je precej visok sneg, ki je pokril vrhove in ponekod celo doline. V nekaterih krajih je zapadlo celo nad pol metra snega.

Detomoriška pred sodniki. Preteklo soboto je sedela na zatožni klopi pred tukajšnjim malim senatom 25-letna Matilda Kolbova iz Kralovcev, obtožena, da je letos v maju umorila svojega nezakonskega otroka. Obtožnica ji očita, da je novorojenčka takoj po oprodu zadavila in prebodla z vilami, njegovo trupelce pa vrgla v greznico. Mlada nezakonska mati je svoje grozno dejanje skrbno skrivala, ker pa so ljudje vedeli, da je bila noseča, so se za zadevo začeli zanimali tudi orožniki, katerim je šele pod težo dokazov priznala svoje dejanje. Pri razpravi se je morilka zagovarjala, da je storila svoje dejanje v popolni duševni zmedenosti, česar ji pa sodišče ni verjelo. Obsojena je bila na 6 mesecev zapora pogojno za dobo 3 let.

Občinske volitve pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Na dne 19. tm. v našem listu objavljeno izjavo g. Šumana nam je poslal župan g. Aloiz Schicker sledeče pojasnilo: »Z ozirom na vašo objavo pod gornjim naslovom z dne 19. t. m. vas prosim kot nosilec tukajšnje prve kandidatne liste pri občinskih volitvah 15. tm. za ugotovitev, da nismo ne jaz ne kdo drugi izmed nas povzročili napake, da se je lista z nosilcem g. Šumonom označila v »Večerniku« kot opozicijska. Zato bi bilo pač zadostovalo, da bi bil g. Šuman zahteval od uredništva enostavno popravilo, ne pa, da se je spuščal v nepotrebna in ne povsem točna izvajanja glede vzrokov neenotnega nastopa Šmarjenčev pri občinskih volitvah.« Uredništvo radevolje priznava, da je nastala napačna označba liste g. Šumana pri transkripciji v našem uredništvu, za to smatra, da je zadeva vsestransko pojasnjena ter zaključuje o tem vsako nadaljnjo debato.

Službeni list dravske banovine objavlja v letošnji 85 številki: Pravila o opravljanju praktičnega učiteljskega izpita za učiteljice gospodinjstkih šol in tečajev. Pravilnik o izvrševanju zakona o zdravstvenih, specialističnih za bolezni ust in zob in o zobnih tehnikih; pravilnik o opravljanju državnega strokovnega izpita uradniških pripravnikov šumarske stroke s fakultetno izobrazbo; odločbo o prenosu kromirja iz Italije; pojasnilo o proizvodnji žganja, likerja, ruma in konjaka; odločbo o izpremembi čl. 4. pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami; odločbo o izpremembi čl. 6 pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami; izpremembo in dopolnitev pravilnika o ureditvi prometa z devizami.

Nočni napad na predsednika studenške krajevalne organizacije JNS. Ko se je preteklo noč vračal z nekega občnega zbora proti svojemu domu predsednik studenške krajevalne organizacije JNS g. Kajzer, so znani napadalci planili iz zasede in ga napadli. Eden napadalec ga je zadržal z nožem v levo roko in ga vrezal tudi na vratu. Zlikovci bodo prejeti plačilo pri sodišču.

Dve tatvine. Kotarji Henrik Lešnik pri Devici Mariji v Brezju je neznan tat izpred neke gostilne v Mariboru odpeljal včeraj popoldne 1.200 Din vredno kolo. Ima evidenčno številko 51712. Vpokojenemu stražniku Josipu Kugiju, stanujočemu v Frankopanovi ulici, je včeraj popoldne nekdo ukradel 3 m dolgo preprogo, vredno 300 Din.

Radio Ljubljana. Spored za torek 24. t. m. Ob 11. solska ura »Do Skoplja in Ohrida«, predava g. Tratar; 12.15 plošče; 12.45 poročila; 13. čas, plošče; 18. otroški kotiček, predava gđ. Gabrijelčičeva; 18.30 plošče; 19.: francoščina, poučuje g. prof. Prezelj; 19.30: »Položaj Sloven. ob vstopu v leto 1848«, predava g. Dostal; 20.: gđ. Ela Zingerjeva poje šlagerje, vmes igra šlagerje radio orkester; 21.15: kupleti, poje s spremljevanjem harmonike g. Niko Slapar, vmes harmonika solo, igra g. Kuhar; 22.: čas, poročila; 22.30 angleške plošče, 23.: konec.

Grajski kino. Samo še nekaj dni »Testament dr. Mabuse« veliko filmsko remek delo največjega režiserja Nemčije Fritza Langa. Naš prihodnji vefilm: Zvezda Valencije, veliki pustolovni film o trgovini z dekleti. Liane Haid, Ossi Ossvalda, Paul Westermeister in Oskar Sima v glavnih vlogah. Krasen film s še lepšimi pomorskinimi posnetki, izborna glasbo in prvovrstnim petjem. V predpripravi: »Planine kličejo«, največji film sedanosti. Luis Trenker.

Kino Union: Danes v ponedeljek neprekljeno zadnji najboljši vefilm petja »Pesem sveta« z Josefom Schmidtom. Od tor ka dalje krasna vesela opereta »Bombe s sveta« z Josefom Schmidtom. Od tor ka dalje krasna vesela opereta »Bombe na Monte Carlo« s Hansom Albersom, Ano Stenovo in Heinzom Rühmannom. Pripravlja se mojstrsko delo ameriške produkcije v nemškem jeziku z najpriljubljenejšim ljubavnim parom Greto Garbo in Romanom Novarrom.

Pri zapekl, krvnem prenapolnjenju trebuha, kongestijah, bolečinah kolknih živcev, pri bolečinah v kolku, zasoplenosti, hudem srčnem utripanju, migreni, šumenju v ušesih, omotici, pobitosti povzroči naravna »Franz Josefova« grenčica izdatno izpraznjenje črevesja in osvoboditve od občutkov tesnobe.

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Ponedeljek, 23. oktobra: Zaprtó.
Torek, 24. oktobra ob 20. uri: »Gospoda Glembajevi«. Red C.
Sreda, 25. oktobra: Zaprtó.
Četrtek, 26. oktobra ob 20. uri: »Voda«. Red A.

»Gospoda Glembajevi«, učinkovita in tudi v Mariboru izborna uspeša drama Miroslava Krleža se ponovi v torek, 24. t. m. za red C. Režija je Gavellova. — »Voda«, zabavno Vombegarjevo kmetško komedijo ponove v četrtek, 26. t. m. za red A. Režija je Skrbinskova.

V proslavo češkoslovaškega narodnega praznika v soboto 28. tm. uprizori mariborsko gledališče kolektivno dramo češkega pisatelja Karla Čapka R. U. R. (Rossums Universal Robots). Ta drama je silno napeta in zanimiva ter so jo z največjim uspehom uprizarjali po vseh svetovnih odrih. Režira J. Kovič, nastopi ves ansambl in velika komparzerija.

Pri boleznih žolodca, črevesja in prebaviljanja privede uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice prebavne organe do rednega delovanja in tako olajša tok hranilnim snovem, da preidejo v kri. Zdravniška strokovnjaška izvedenja poudarjajo, da se »Franz Josefova« voda zlasti koristno izkaže pri ljudeh, ki se malo gibljejo. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

NOVE SREČKE

ZA II. RAZRED

DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE
JE DOBITE ZOPET V UPRAVI

JUTRA IN VEČERNIKA
GOSPOSKA 11, MARIBOR

V torek, 24. poslovilna predstava gosp. Svengalija, ker se prične njegovo gostovanje v Zagrebu že 26. t. m. »Velika kavarna«.

Inda nesreča sprevoznika. Pretekli petek se je zgodila na Pragerskem Inda železniška nesreča, ki bi skoro zahtevala življenje službojočega sprevoznika. Pri brzem vlaku, ki odhaja iz Maribora ob 14.08, se je sprevozniku pred odhodom spodrsnilo, da je padel s stopnic na tla. Kolesje ga je zgrabilo za suknjo in ga nekajkrat preobrnilo. Pri padcu je dobil hude poškodbe na glavi. Na postaji so mu nudili prvo pomoč in ga nato z brzovlakom prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Požar na Pobrežju. V pretekli noči je izbruhnil požar v gospodarskem poslopiju posestnika Antona Tončiča na Pobrežju. O požaru so bili takoj obveščeni pobrežki gasilci, ki so prihitali na pomoč in naloge stopili v akcijo. Posrečilo se jim je ogreti zadušiti in tako preprečiti nesrečo in nevarnost, ki je grozila sosednim objektom. Škoda je le malenkostna. Kako je ogenj nastal, še ni znano.

Med spanjem okraden. Konrad Č. in France D. sta bila stara znanca. Ko ju je prehitela včeraj noč, sta si poiskala ležišča na nekem hlevu v Hočah. Med spanjem pa se je Konrad prebudil in ukradel znancu Francetu iz žepa suknjice 120 Din. France ga je včeraj spoznal v Mariboru na ulici. Povedal je svojo zgodbo stražniku, ki je Konrada aretirala.

Aretiran krošnjar. Policija je aretirala nekega Daniela G., ki je prodajal po gostilnah srebrne vilice in žlice. Ker pri zaslišanju ni vedel povedati odkod jih ima, so ga pridržali in ga bodo izročili sodišču.

Dve nesreči. V mariborsko bolnišnico so pripeljali včeraj dva ponesrečenca. V Logu je padel 5-letni delavčev sin Stanko Perkovič in si pri padcu zlomil levo roko. V Vukovskem dolu pa se je pri delu hudo poškodovala 32-letna dničarica Antonija Deutschmanova. Po nesrečnem naključju si je presekala z motiko stopalo desne noge. Oba ponesrečenca so prepeljali v bolnišnico mariborski reševalci.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 7,6 stopinj C; minimalna temperatura je znašala 7 stopinj C; barometer je kazal pri 15,2 stopinjah 742,2, reduciran na nižo pa 740,4; relativna vlaga 93; vreme je hladno in oblačno.

Slovenec v krempljih hitlerjevskih teroristov

PREGANJANJE INŽ. IVANA KREFTA' IZ SV. JURIIJA OB ŠČAVNICI V NOVI NEMČIJI.

Naš rojak, inženjer Ivan Kreft iz Sv. Jurija ob Ščavnici, je bival več let v študijske svrhe v Dresdenu. Tamkaj se je s svojim delom uveljavil v vrstah naših akademikov in postal kmalu predsednik »Jugoslovanskega akademskega združenja za propagando naše nacionalne kulture v tujini«. V ta namen je bilo izdanih več brošur in prirejenih mnogo predavanj ter celo izletov nemških dijakov v Jugoslavijo. V drugi polovici leta 1932. je odšel g. Kreft zaradi specializiranja v svoji stroki v Švico, kjer je bil tudi osebni tajnik profesorja dr. Maksimilijana princa Wettinskega in vojvode Saškega, slavnega učenjaka, doktorja prava in teologije ter navdušenega pacifista. Ta učenjak je brat bivšega saškega kralja Friderika Avgusta, stric pokojnega avstrijskega cesarja Karla in bližnji sorodnik romunskega dvora. Po vojni se je odkrito zavzel za pravico in odločno odvrčal krivdo na svetovni vojni od Srbije in jo naprtil brez strahu svojim sonarodnjakom. Sedaj prebiva stalno v Švici.

Nekega dne pred meseci pa je moral princ nepričakovano poslovno odpotovati v Dresden. Dočim je moral napraviti kratek postanek pri znancih v Curihu, je poslal svojega tajnika inž. Krefta naprej v Dresden. Ko je pa inž. Kreft čakal na princa v Dresdenu, je doživel že naslednje jutro veliko presenečenje. Zdi se, da inž. Kreft kot tajnik proslulega pacifista in izrazit jugoslovanski nacionalist v hitlerjevski Nemčiji ni bil ravno najzaželejši gost. Zgodaj zjutraj je vdrla v njegovo spalnico, ko je še ležal v postelji, hitlerjevska tajna politična policija in ga aretirala. Na njegove proteste so mu organi javne varnosti svetovali, naj bo lepo miren in naj gre prostovoljno z njimi, ker bi se sicer v zadevo vmešala hitlerjevska politična organizacija s svojimi napadalnimi oddelki, kar bi bilo zanj nedvomno še mnogo slabše.

V samotni celici je predsedel najprej 5 dni, nakar je bil premeščen na intervencijo princa Wettinskega v skupen zapor z ostalimi političnimi aretiranci. Omenjenih pet dni je preživel grozne stvari: vsak dan od zore do trdega mraka zasliševanja, ponoči pa je moral poslušati v brezsenih dolgih urah hrup na hodniku, tepenje in kričanje ubogih žrtev hitlerjevskih podivjancev, ki so tako izsiljevali priznanja z inkvizitorskimi metodami. Dočim so se smeli ostali sotronini vsak po pol ure sprehajati po dvorišču, njemu

ni bilo dovoljeno. V zaporu so se mu nudile strašne slike. Ljudje okrog njega so bili bolj podobni polblaznim, sestradanim in pretepenim okostnjakom, kakor pa živim človeškim bitjem. Neki odvetniški uradnik je v zaporu zblaznel zaradi fizičnega nasilstva in je vsako noč okrog 2. ure planil nenadoma pokonci z divjimi kriki groze in obupnega strahu; to je bila ura, ko so ga hitlerjevci prišli in ga s puškinimi kopiti prisuvali v zapor.

Po desetih dneh je bil inž. Kreft premeščen v koncentracijsko taborišče, ki je bilo nameščeno v nekem bivšem opuščnem zaporu, ki že davno ni več ustrezal higijenskim pogojem, v katerem je bilo zaradi skrajno slabe stavbe in zidu smrti nevarno prebivati. Tam je videl nove pretresujoče slike nesrečnih žrtev krvavega režima. Nekega 100 odst. vojnega invalida, rezervnega častnika, je prišla obiskat njegova 72letna mati. Ker je niso pustili k sinu, je skušal protestirati. Njegov protest je izzvenel v tem, da so ga stražniki takoj odvedli v neko celico, iz katere so ga čez pol ure odpeljali z reševalnim avtomobilom v bolnišnico več kakor napol mrtvega. Nekega zdravnika Armenca, ki je bil po fiziognomiji podoben Židom, so hitlerjevci na cesti napadli, ga pretepli in ga nato privlekli v koncentracijsko taborišče. Ko so ugotovili svojo usodno zmo, so obdržali zdravnika v zaporu vse dotlej, da se je toliko pozdravil, da je mogel zopet na cesto.

V takem trpljenju je inž. Kreft moral prebiti tri mesece. V prvi obtožnici je bil obdolžen sodelovanja pri atentatu na železniške objekte v Berlinu, dne 8. avgusta leta 1932. Toda dokazal je, da se je mudil omerjenega dne v Sarajevu v Jugoslaviji. Oblasti so to obtožnico seveda pod težo dokaza umaknile, takoj nato pa izdale novo, češ, da je inž. Kreft pripravil atentate na neke tuje prince in je bil imenovan v obtožnici nič drugače kakor »Königsmörder«. Takrat je vprašal iz Št. Jurja ob Ščavnici inženjerjev oče, kaj je z njegovim sinom in je prejel odgovor, da je odpotoval v neznano smer. Seveda je ležal v tistem času inž. Kreft v ječi. Na pritisk našega berlinskega poslanstva in princa Maksimilijana Saškega so oblasti spoznale, da ne bodo mogle več dolgo prikrivati zagrešenega skanda in so zato še tretjič spremenile obtožnico v tem smislu, češ, da je inž. Kreft pozabil pravočasno urediti svoje potne dokumente.

Za ta nedolžni tri-mesečni zapor je za-

hteval inž. Kreft proces, ki naj bi dokazal njegovo nedolžnost pred javnostjo in pa odškodnino za izgubljeni čas in mučenje. To seveda ni bilo vseh dresdenski policiji, ki je izsilila od njega, da je podpisal »izjavo, da ne zahteva nobene odškodnine in da proti kancelarju Hitlerju

ne bo vodil nobene propagande. Mimo tega je moral obljubiti, da bo zapustil Dresden v 24 urah, Saško pa najpozneje v štirih dneh, kar je tudi storil s trpkimi spomini na »nad vse človečansko hitlerjevske postopanje« z ubogimi žrtvami sedanjih oblastnikov in teroristov.

Sport

TEKMOVANJE ZA PRVENSTVO LNP.

Včeraj se je prvenstveno tekmovalje podzvezne lige LNP nadaljevalo z dvema tekama, in sicer sta se srečala v Celju Čakovečki SK in SSK Celje, v Ljubljani pa SK Ilirija in ŽSK Hermes. Tekma v Celju se je končala neodločeno 1:1 in si oba nasprotnika delita točke, v Ljubljani pa je Ilirija presenetljivo visoko zmagala nad Hermesom v razmerju 6:1 (3:1). Po večerajšnjih tekmah izgleda prvenstvena tabela podzvezne lige takole:

1. Čakovečki SK	5	2	2	1	16:16	6
2. SSK Celje	3	1	2	0	8:5	4
3. ŽSK Hermes	4	1	2	1	10:14	4
4. SK Železničar	2	1	0	1	7:3	2
5. SK Ilirija	2	1	0	1	7:5	2
6. SK Rapid	1	0	0	1	2:4	0
7. ISSK Maribor	1	0	0	1	1:4	0

SK Svoboda:SK Gradjanski (Čakovec) 5:1 (1:0).

Včeraj je mariborska Svoboda odigrala svojo drugo prvenstveno tekmo v jesenski sezoni, in sicer v Čakovcu, kjer je imela za nasprotnika tamkajšnji SK Gradjanski. Tekma se je končala s prepričevalno zmago Mariborčanov v razmerju 5:1. Sodil je g. Nemec iz Maribora.

NACIONALNA LIGA.

Včeraj so se odigrale tri prvenstvene tekme v nacionalni ligi, in sicer v Beogradu med BSK in Jugoslavijo, v Zagrebu med Concordio in Haškom, v Splitu pa med Hajdukom in sarajevsko Slavijo. Tekma v Beogradu je bila odločilnega pomena in je tudi prinesla odločitev glede vprašanja državnega prvaka. BSK si je s svojo zmago nad Jugoslavijo (2:0) končno veljavno priboril naslov državnega prvaka. Do včeraj je bila Jugoslavija še nekak konkurent BSK, toda včerajšnji njen poraz je definitivno odločil prvenstvo. Jugoslavija se bo sedaj le še borila za častno drugo mesto. Izvidi včerajšnjih tekem so naslednji: BSK je premagal Jugoslavijo z 2:0 (1:0). Hajduk sarajevsko Slavijo s 4:1 (3:1). Hašk in Concordia pa sta igrala neodločeno 3:3 (3:2).

Ostale nogometne tekme.

Budimpešta: Italija:Madžarska 1:0 (1:0); amaterji Madžarske: amaterji Avstrije 3:2.

Vercelli: Italija B: Madžarska B 4:4.

Zagreb: Prvenstvene tekme Sparta: Grafičar 5:1, Železničar:Viktorija 1:0,

Zemun: Sparta:Gradjanski (Niš) 3:2 (1:1). Prva finalna tekma za vstop v nacionalno ligo.

Gradec: Sturm:Sportklub 2:1 (0:1); Wocker:Hakoah 3:2 (2:0); Südbahn:Donavit 1:0 (0:0).

Medmestni srednjeevropski cup. Steiermärkischer Fußballverband in Gradcu je stavil predlog, naj se po vzorcu srednjeevropskega čupa odigrajo medmestne tekme, na katerih bi sodelovale reprezentance Dunaja, Gradca, Budimpešte, Prage in Zagreba. Ideja je sicer dobra, toda je malo verjetno, da bi se realizirala na načrt. Zagreb je v principu že pristal na sodelovanje. Sličen načrt je pred tremi leti sprožil Koroška nogometna zveza v Celovcu, ki je predlagala, naj se odigrajo medmestne tekme po vzorcu Mitropa čupa. Takrat je Celovec predlagal, naj tekmujejo reprezentance Celovca, Gradca, Maribora in Ljubljane. Ker se pa prizadeji niso mogli sporazumeti glede finančne strani tekmovanja, se je končno ta načrt opustil. Morda bo imel Gradec več sreče?

Konjice

Osebna vest. Pretekle dni je odšel na svoje novo službeno mesto k davčni upravi Celje dosednji šef tukajšnje davčne uprave g. Štefan Šuc. Gospod inšpektor Šuc je bival v Konjicah in tu služboval skoro 25 let in ima za sabo delo, s katerim se more ponahati le malo kateri uradnik. V javnem našem življenju se je s svojo prijazno življenjsko družico Marijo udeleževal vsikdar z veliko požrtvovalnostjo v naprednih vrstah in sta oba zakonca dosegla najlepše uspehe. Seveda sta pomagali pri tem delu tudi njuni hčerki. Želimo g. inšpektorju na novem službenem mestu mnogo uspeha in še veliko let življenja!

Ptuj

Proslava 40letnice Muzejskega društva v Ptuj. Muzejsko društvo v Ptuj je na svoji zadnji odborovi seji sklenilo, da proslavi 40letnico obstoja v nedeljo 19. novembra t. l. Za proslavitev so priprave v polnem teku in je tudi spored obširen. Ob tej priliki bo predaval banovinski konzervator g. dr. Stelč o ptujskih umetnostno-zgodovinskih odkritjih. Prijave naj blagovolijo udeleženci poslati na naslov: Muzejsko društvo v Ptuj.

Leon Boussan:

Harakiri

(Svojerokni rokopis te zgodbe je pisal v japonščini. Izročil mi ga je 3. februarja l. 1932. neki Kitajec iz Šapeja. Ti listi bi morali biti izročeni kapitanu Kaširi, ki je bil 29. januarja ubit v Šanghaju. Po vsej verjetnosti so delo polkovnika Kogave, častnika japonskega generalnega štaba, ki se je 27. januarja l. 1932. usmrtil po načinu svojih pradedov.)

Tri leta je tega, kar sem bil v Mandžuriji. Od moje vlade in voditeljev južnomandžurske železnice mi je bilo poverjeno tajno poslanstvo. Vedno sem bil v boju z zahrbtnostjo in razbojništvom Kitajcev. Proučeval sem gradnjo proge Tahušan-Taonan in sestavo luke Hou-loutao, ki naj bi sprejela vase, kljub pogodbam, onemoglo trgovino v Dairenu. Živel sem takrat napeto in nevarno življenje, toda bil sem srečen. Bil sem trdno prepričan, da bom uresničil svoje načrte. Kadar ne potujem ali ne delam, mislim vedno na besede svojega starega učitelja: »Življenje je kratko in dnevi so dolgi«. Moja največja želja je bila vedno doživeti dogodek, tvegati vse, ubežati drugim, ubežati samemu sebi v iskanju nevarnosti.

Nekaj mesecev sem zabil s tem, da sem prehodil Sungarsko kotlino. Je to dežela neizmernih polj in velikanskih travnikov. Potov ni in potovati se more le po sledovih. Neredko srečaš tu tigre, panterje, lisice, merjase in divje mačke. V rekah pa kar mrgoli rib. Med blatnimi bregovi teče leno Sungara, ki je ponekod do dva kilometra široka. V časudeževja in ko

se tali po gorah sneg, je bolj podobna velikemu rumenemu morju, posejanem z nešteti otoci, kjer se skrivajo velikanske jate divjih gosi in rac.

Vrnil sem se v Dairen. Že dolgo sem bil brez novic o svoji mladi ženi in otrokih. Iznebiti sem se hotel tudi nekaj važnih dokumentov, ki jih nisem smel nositi s seboj.

Nekega večera, ko sem že dalje časa postopal sem in tja po luki, sem vstopil v »Vzhajajoče solnce«. Bila je to nekakšna mornarska beznica z nizkim stropom in polna dima. Notri je sedelo nekaj umazanih Kitajcev, gruča japonskih mornarjev na križarjenju in nekaj mandžurskih trgovcev s kožami. Star, zarjavel gramofon je igral neke ameriške melodije. Počutil sem se srečnega. Pil sem svoj whisky in kadil cigarete. Tedajci sem zapazil v nekem bolj oddaljenem kotu sobe čudno obiskovalko. Zavita je bila v plašč, ki je bil sešit iz kož bele lisice. Klobuk iz kunjih kož si je dala z glave in svetiljka, ki je bila pritrjena za njo, je obsevala njeno plavalaso glavo. Njene oči, slične dvem morskim alkam, so izgledale prazne in pogled ji je bil nekje daleč v stran od naše sobe. Pred njo so na mizi umirale v pepelniku cigarete, ki jih je pokadila. Čez nekaj časa si je skrivnostna tujka slekla plašč ter se ozrla po sobi. Drznil sem si opazovati njeno malo glavno skrivnostne mačke, njen čisti profil, njene drobne, brezkrvne ustnice, njeno lepo, po zadnjem kroju urezano obleko.

Na mislimi je prišlo, da bi jo prosil za ples. Sprejela je s preprostim poklonom glave. Bila je izvrstna plesalka, zelo gibka in lahka kot pero. Med plesom je

trdovratno molčala. Skušal sem prebiti ta molk in napeljati pogovor. Nagovoril sem jo kitajsko, angleško, rusko — končno. Lepa tujka mi je odgovorila ter sprejela moj predlog, da bi sedel k njeni mizi. Izgledala je nestrpna. Njera desna roka ji je stiskala in mrcvarila kožnate rokavice. Začela je jokati tiho, sladko, nato je izbruhnila v glasen jok in končno mi je padla nezavestna s stolice. Hitro sem jo položil na bližnji klop ter sem ji začel močiti glavo in senca z vodo. Gostje so tačas sklenili okoli naju krog ter začudeni opazovali dogodek. Čutil sem, da sem predmet njih radovednosti. Da povem resnico, bil sem kakor izgubljen pred nenavadnostjo tega dogodka. Tedaj je od prla oči. Poprosil sem goste, da bi se odstranili. Sam pa sem jo pričel zibati in sem jo skušal pomiriti z brezpomembnimi besedami. Nehala se je vznemirjati in odpirati od sebe navidezne strahove ter se je končno čisto umirila.

»Takoj se moram vrniti domov. Ali vas smem prositi, gospod, da bi me spremljali do mojega hotela?«

Ko sva stopila iz gostilne, je snežilo. Oster veter je pilal po ozkih, umazanih ulicah. Od daleč se je slišalo pritajeno šumljanje morja. Moja nova zranka je želela iti do svojega hotela peš. Naslanjala se je na moj komolec in čutil sem sladki pritisk njene roke. Nikoli ne pozabim tistega tihega sprehoda skozi temne ulice pod snegom spečega Dairena.

»Hvala vam za vašo obzirnost, gospod! Ni vam treba vedeti, zakaj vse to. Sicer pa za vas nima vsa stvar nobenega pomena.«

Dan je vstajal. Med potjo smo srečali nekaj potepuhov, gruče, prepevajočih, pi-

janih mornarjev in tu pa tam je utonila v temni ulici sumljiva senca.

Zame je zabava, če pogodim značaj človeka iz enega samega pogleda, iz ene same geste. Velik užitek najdem v tem, da dodam vse, kar povzroča realnost neumljivo tistemu, kar mi narekuje domišljija. Slast je ostati skrivnosten, nepoznan pred tistimi, katerih želim spoznati najskrivnejše tajne.

Ničesar nisem vedel o tej mladi ženi, vendar sem že nekako slutil, da me hoče pogubiti. Življenje sem vedno smatral za nekakšen lov; lov na bitja, lov na pokrajine, lov na doživljaja. Pravi avanturisti so ljudje, ki se dolgočasijo v brezdelju, zato iščejo zdravila za svojo neozdravljivo bolezen.

»Ali res ne smem zvedeti, kaj vas žalosti? Tako bi me veselilo, če bi vam mogel pomagati!«

Fraze! Same fraze! Že sem se ji približal, toda ona je odločno odklonila, nagnivši proti meni svojo glavo. Najine ustnice so se združile v poljub... Na bledem, jutrnjem nebu so ugašale zvezde druga za drugo.

Ko sem se zbudil sem bil sam v hotelski sobici. Spomnil sem se, da mi je dala lepa Rusinja piti močan čaj. Moje najdragocenejše listine so izginile. Policija ni mogla več izslediti volhunk...

Modrijan je imel prav: »Lubezen je daleč od razsodnosti«. Toda vsak prestop proti časti se mora drago plačati. Jaz vem, kako plačati neumnost, ki sem jo napravil to noč. Jutri se usmrtil tako, kot se je nekaj moj stari oče, ker ga je premagal ruski general.

Marij Skalan:

OCEANOPOLIS

Roman o skrivnosti človeške prošlosti

»Le glej me!« je vzkliknila ženska. »Goto me poznaš. Gotovo se spominjaš Estanisa. Si mar že pozabila? Zapredla si ga v svoje zločinske mreže in ga umorila, ko si se ga naveličala. Že takrat sem prisegla, da se bom maščevala nad teboj. Morda sem živela samo še za to maščevanje. Dan za dnem, teden za tednom, mesec za mesecem sem iskala pri like, da bi ti zabodla nož v srce. Nisem te mogla najti, vendar sem verjela, da bo nekoč napočil ta dan. Ti si umorila tištega, ki sem ga ljubila, jaz pa bom tebe, zločinka!«

Samo za kratek hip je Moraja gledala v oči ženski, ki je stala pred njo, samo za kratek hip je videla njeno obličje, pa vendar je ta kratek hip zlomil v njej vso prejšnjo moč, ponos in kljubovalnost. Zazdelo se ji je, kakor da šele tedaj spoznava, da je bilo zagrešeno vse njeno življenje in da so bile vse tiste naslade, ki jih je hotela iztisniti iz njega, samo še povečevanje strasti in neutešenega hrepenenja. Hotela je biti srečna, pa ni mogla biti. Da, to ni bila sreča, sedaj je točno vedela in jasno občutila. Nekaj je bilo v njej krvi, bilo je v njeni naravi,

kar je branilo hoditi po isti poti, ki bi jo bila preko čiste in solnčne ljubezni privredla do življenja vrednega cilja. Moraja je občutila kes. V zadnjem trenutku življenja ji je padla mrena z oči. Spoznala se je in spoznala je življenje. Kako rada bi se bila takrat odtrgala od stebra, h kateremu je bila privezana, kako rada bi bila pokleknila pred to žensko in pred vso množico pred seboj ter jo prosila odpuščanja. Toda vedela je, da bi bilo to zaman, zato je bilo njeno trpljenje še večje, še neskončnejše. Samo v mislih je lahko prosila odpuščanja vse, katerim je bila storila zlo. In prosila je v mislih odpuščanja tudi Jafisa, Doljana in Intela. Prav v zadnjem trenutku svojega življenja se je še spomnila nje. Z mislijo nanjo je ugasnil njen spomin...

Ženska je pritisnila na ročaj noža in ga zasadila polagoma Moraji v prsa, v srce. Droben curek krvi je brizgnil iz rane in oškropil žensko roko in obleko.

»Umri, kača!« je kriknila morilka kakor pobesnela in pričela znova suvati umirajočo.

Tedaj je zatulila vsa okoli stoječa množica ter se pričela znova gnesti okoli Tu-

talisa in Moraje. Najbolj glasne in najbolj divje so bile ženske. Planile so po obema, ju zbadale, teple in pljuvale, dokler nista bila oba vsa oblita od krvi, iznakažena in spremenjena, da ju nihče ne bi bil več mogel spoznati. Še ko sta bila že mrtva, ju niso pustili na miru. Odvezali su njuni trupli in ju vlekli za seboj nazaj v mesto. Tako zmrcvarjena so ju našli po sklenitvi premirja v bližini palače ministrstva notranjih zadev ter ju vpepelili. Žari z njunih pepelom so položili v dvorani serratov in njihovih svojcev k večnemu počitku.

Zadnjih svečanosti so se udeležili tudi Semis Ramis, Intela, Doljan, Jafis, Soralfis in drugi. Veliki duhoven Rearis je opravil molitve za njuni duši. Turobno je bilo v mračnem svetilu. Semis Ramis je nemo strmel predse. Intela je ihtela, pa tudi Doljanu in Jafisu je bilo težko pri srcu.

»Druga ženska je bila, s katero sem se seznanil, ko sem prišel v podmorje,« je mislil Doljan. »Ljubila me je; morda samo iz ognja svoje vseuničujoče strasti, toda vendar. Vse je potkusila, da bi st me osvojila, a bilo je zaman. Ljubil sem drugo, boril sem se zanjo, vznemiril podmorje in končno dosegel svoj smoter. Pa prav v tem trenutku, ko stojim ob meni Intela, da odide z menoj v novo skupno življenje, leži tu pred menoj prah nje-nega telesa, tistega telesa, ki je osvajalo in omamljalo moške, igralo se z njimi in

jih uničevalo. Kako čudna, kako nedoumljiva je človeška usoda!«

Še huje je bilo Jafisu. Odpustil ji je bil vse, kar mu je bila storila zlega že v tistem trenutku, ko jo je videl zvezano pred seboj v palači ministrstva notranjih del. Prav zato je ni sodil sam, temveč je prepustil sodbo razbesneli množici. Sedaj je videl, da je ta množica opravila temeljito svoj posel. In ob pepelu nje, ki jo je tako neskončno ljubil in je zaradi nje toliko pretrpel, je dokončno spoznal, da se je končala zanj doba brezmiselnih mladosti, ki je hrepenela samo po užitkih in izpolnitvah ljubezenskih sanj.

»Tu, v tej žari,« si je dejal, »počiva rožni senj mojih zornih dni. Bila je zločinka, toda odpuščam ji, odpuščam, kakor sem ji sploh že davno odpustil! Oprosti, Moraja, zgodi se je moralo tako; ne ti ne jaz nisva bila tega kriva. Krivo je bilo življenje, ki ni skrivnost samo nama, ampak vsem tistim, ki so živeli, tistim, ki žive in tistim, ki bodo še živeli, ki bodo prišli za nami. Življenje...«

Solze so mu zalile oči ter mu udušile misli v neskončno jedki bolečini.

Ko so bile molitve dokončane in sopo-grebi zapuščali domovanje mrtvih, se je Intela tesno oklenila Doljana. Skoraj neslišno je zašepetala:

»Koliko žrtve je bilo treba, da sva dosegla srečo, po kateri sva hrepenela! Bojim se, da bodo sence mrličev zatemnile vale srečo najine bodočnosti.«

Železni pustinski velblod

PO ŽELEZNIŠKIH TRACNICAH PREKO VROČE SAHARE.

Francozi so ponovno načeli vprašanje transsaharske železnice, ki bi vezala Alžir in Timbuktu. Prvotno so nameravali strokovnjaki s pomočjo francoskega kapitala zgraditi električno železnico, vendar pa so pri svojem načrtu naleteli na težkoče, ker bi gradnja daljnovodov visoke napetosti električnega toka stala ogromnega denarja. Tudi lokomotive na motorji ne morejo premestiti tako ogromne razdalje, poleg tega pa potrebujejo vodo za hlajenje motorjev. Prav radi pomanjkanja vode ni mogoče naših navadnih železniških lokomotiv uporabiti na železnici, ki bi rezala ekvatorski pas. Naše lokomotive na paro bi bilo treba preurediti tako, da bi porabile čim manj vode, ali kljub temu bi problem vode v puščavi bil še nadalje nerešljiv.

Naše navadne lokomotive lahko prevzamejo v eni uri ne da bi pile vodo 200 do 300 kilometrov. Železniška proga preko Sahare pa bi bila dolga najmanj 2400 kilometrov. Izdelanih je bilo mnogo načrtov, toda vsi so padli doslej v vodo. (Kako, če je tam ni? Op. st.)

Pred kratkim pa se je posrečilo konstruirati neki nemški tvornici lokomotivo, ki ima to prednost, da porabi mini-

malno količino vode. Ko je nova lokomotiva prvič zadržala po železniških tračnicah, so ji dali ime »pustinski velblod«. Ta lahko prevozi 1000 kilometrov brez postanka in ni treba polniti na vsej tej dolgi poti njenega tenderja z vodo. »Pustinski velblod« bo torej najbrže prvi, ki bo opremljen z odgovarjajočim tenderjem prevozil vso pot preko saharske puščave.

Skrivnost »pustinskega velbloda« tiči v njegovem tenderju, ki je konstruiran tako, da se para iz cilindrov pretvarja nazaj v vodo. Pri obratu je torej voda v stalnem obtoku. Slične lokomotive že uporabljajo v argentinski solni ravnini, kjer so se sijajno obnesle. Nobenega vpliva pa nima na »pustinskega velbloda« visoka temperatura. Nič ga ne ovira pušinski pesek niti vulkanski pepel. Tako je končno rešeno vprašanje, ki je več desetletij delalo velike skrbi graditeljem prog skozi kraje, ki nimajo vode. Mnoge države, ki nameravajo graditi proge skozi puščave, se zanimajo za »pustinskega velbloda« in je tvornica prejela že več naročil. Prva med naročniki je bila Rusija.

Romantična senzacija v Besarabiji

ŽENIN IZ PARIZA IN ŽALOSTEN KONEC POROKE.

Vse besarabsko mestece Akerman je bilo te dni na nogah. Vsi prebivalci so zavidali trgovcu Stefanescu in njegovi 17letni hčerki bajno srečo, ki ju je doletela v osebi bogatega, postavnega Parižana. Fant, ki bi moral čez nekaj dni stopiti z lepno Agato pred oltar, ni samo

zelo bogat, temveč tudi mlad, lep in eleganten. Bil je solastnik velike pariške trgovine in je potoval po trgovskih opravkih po Romuniji. Nekaj dni se je mudil v Akermanu, kjer je zagledal v kavarini lepo Agato in se takoj zaljubil v njo. Naslednjega dne je prišel k trgovcu

Stefanescu in jo je zasnubil, dobil pa ni samo blagoslova srečnih roditeljev, temveč tudi radostno zagotovilo, da bo Agata njegova. Vsa vesela je Stefanescova rodbina pripovedovala o svoji sreči in zagotavljala znanecem, da bo poroka že prihodnje dni, ker gospod iz Pariza ne more odgoditi svojega trgovskega potovanja. Tako sta bila zaročenca oklicana enkrat za trikrat.

Najprej je bila civilna poroka na magistratu, cerkvena bi pa morala biti naslednjega dne. Zarečega obraza je stopala Agata ob strani svojega moža od civilne poroke, za njima so pa šli roditelji in sorodniki, ki so milostno sprejemali čestitke znancev in prijateljev. Kar je stopil k mlademu možu gospod, mu položil roko na ramo in ga pozval, naj stopi z njim malo v stran. Tam mu je zašepetal: »Trafine Dohote, v imenu zakona ste aretirani!« Mož je prebledel in se ozrl prestrašeno na svojo mlado ženo, v naslednjem hipu si je pa toliko opomogel od presenečenja, da je skrivaj potegnil iz žepa tisočak in poskusil podkupiti detektiva. Detektiv je pa podkupnino odločno odklonil, rekoč: »To mi ne zadostuje! Izpustim vas samo, če mi izročite plen, ki ste ga odnesli pri zadnjem vplomu v trgovino z zlatino.«

Dohot je upal, da bo mogel za to ceno vsaj teden dni uživati zakonske sladkosti in zato je prikimal detektivu. Vrnil se je k svoji ženi, zajecjal o nujnih trgovskih opravkih, jo poljubil in hitro odšel za detektivom. Odšla sta v hotel, kjer je imel Dohot sobo. Tam je izročil detektivu šatuljo, pokro draguljev. Mož je mislil, da se bo lahko vrnil k svoji ženi, toda detektiv mu je zastavil pot z revolverjem v roki in uklenil premetenega sleparja, ki je sam izročil policiji dokazni material o svojem zadnjem vplomu.

Agata Stefanescu je seveda kmalu zve-

dela, da je bogati pariški trgovec v resnici slepar in vlomilec, ki ga že več let išče policija. Mlada žena se je razočarana vrnila k roditeljem, njen nabezdni mož pa je romal v zapor.

Kakšni zakoni so mogoči v Ameriki?

Po vesteh iz St. Louisa je izdal ameriški sodnik Hartman, zanimiv zakon za zakonske ljudi, katerim bi rad posladkal in osrečil njihovo skupno življenje. V tem novem »zakonu« so med drugim naslednje določbe: Mož je dolžan dajati svoji ženi na razpolago za njene neredne osebe ne izdatke deset odstotkov svojih dohodkov. Nadaljnja dolžnost moža je, kriti vse potrebe gospodarstva in gospodinjstva, ostanek pa sme porabiti zase. Žena pa je nasprotno dolžna možu vsaj enkrat na dan pripraviti toplo kosilo. Mrzla jed je dovoljena le enkrat na teden. Žena mora vstajati vsaj eno uro pred možem in mu ta čas pripraviti zajutrek in jutrnje liste. Mimo tega mora žena skupaj z možem obiskovati vsa zabavališča svojega moža, tako kino, gledališče, koncertne, športne in podobne prireditve. Ko se mož zvečer vrača domov, ga mora žena prisrčno sprejeti in se mora izogibati vsakih zakonskih scen.

Ruska univerza v Harbinu.

V Harbinu se bližajo priprave za otvoritev ruske univerze, ki bo nosila ime sv. Vladimirja, h koncu. Predstavniki ruskih javnih organizacij so v Tientsinu obiskali ministra prosvete in ga obvestili o vseh pripravah. Tudi je mandžurska vlada zadovoljstvom sprejela predlog, da se v Harbinu v rusko univerzo. Sredstva za gradnjo je dal na razpolago neki bogat Rus iz Harbina. Pred komunistično revolucijo je v Rusiji nosila ime sv. Vladimirja univerza v Kijevu.

Mali oglasi

Razno

KOLJE ZA SADNA DREVESA

prodaja Gnilšek, Razlagova ulica 25. 4041

JOS. TICHY IN DRUG.

Konces. elektrotehnično podjetje, Maribor, Slovenska ul. 16. tel. 27-56. proizvaja elektroinstalacije stanovanjskih hiš, vil, gospodarskih objektov, zaloga motorjev, lestencev, svetilk, elektroinstalacijskega blaga po konkurenčnih cenah

MARTIN SAFRAN, sobo-črkoslikar, pleskar in il-čar, Maribor, Slovenska ulica 16, prevzema vsa v to stroko spadajoča dela ter jih izvršuje dobro in poceni. 2925

Prodaj

PRODAJ GAŠPERČEK

s cevimi ali zamenjam za št. dilnik. Kacijanerjeva ulica 10. II. vrata 15. 4055

SODE, KADI ZA ZELJE, sodarstvo Sulcer, Vojašniška 7. 4030

Pouk

ENGLISH LESSONS, Miss Edith Oxley, Krekova ul. 18, II. 4052

SOLOPETJE poučuje Skvarča, Majstrova ulica 19. 4047

Dijaško stanovanje

DIJAKA (DIJAKINJO) sprejemem na vso oskrbo. Naslov v upravi »Večernika«. 4053

Službo išče

INTELEKTNA STAREJŠA GOSPODIČNA želi službo gospodinje ali pa gre k otrokom. Ponudbe pod »Stajerka« na upravo »Večernika«. 6000

MLAJŠA GOSPA

z meščansko šolo, dvopol-letno pisarniško prakso, z zna- njem nemške stenografije, pro- si za službo v pisarni ali kot blagajničarka. Dopise na upra- vo Večernika pod »Pisarna Maribor«. 4035

Zahvala

Ob priliki nenadne bridke izgube našega nepozabnega očeta, brata, tasta itd., pokojnega g.

Srečka Skerjanca

šolskega uprav. in posestnika pri Sv. Rupertu v Slov. gor.

se čutimo dolžni, izreči iskreno zahvalo vsem darovalcem nagrobnih ven- cev in cvetja, gospodu dr. Henriku Sollagu za njegovo ljubezno in vestno zdravniško skrb, preč. domači duhovščini, vsemu cenj. učiteljsstvu, šolski mladini, zastopnikom Sokola in ostalih društev in korporacij ter vsemu ostalemu občinstvu za mnogobrojno spremstvo na njegovi zadnji poti. Prav posebno se zahvaljujemo tudi govornikom, g. dr. Gorišku, šol. upr. g. Jantu in preds. učitelj. društva g. Vaudi, za v srce segajoče poslovilne bo- sede ter domačemu pevskemu zboru za gniljive žalostinke!

4054

Zalujoči sorodniki.